

Sygn. akt VI U 159/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 luty 2023r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

po rozpoznaniu w dniu 28 luty 2023 roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy R. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

w związku z odwołaniem R. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 25 listopada 2022r. nr (...)

o podleganie ustawodawstwu

1/oddala odwołanie

2/zasądza od odwołującego się R. C. na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych)
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego

Sędzia Maciej Flinik

Sygn akt VI U 159/23

UZASADNIENIE

Odwołujący się R. C. wniósł odwołanie od decyzji (...) Oddział w B. z dnia 25 listopada 2022r. , którą stwierdzono, iż podlega on ustawodawstwu n. w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 13 kwietnia 2020 r. W uzasadnieniu podnosił , iż niezrozumiałe jest dla niego stanowisko n. instytucji ubezpieczeniowej, na podstawie której organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującego się na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu powołał się na przesłaną przez n. instytucję ubezpieczeniową drogą elektroniczną odpowiedź z dnia 23 marca 2021r. na złożony przez ZUS wniosek o zawarcie porozumienia tymczasowego , w której wyraziła zgodę , aby odwołujący się podlegał ustawodawstwu polskiemu od 14 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. N. instytucja ubezpieczeniowa nie zgodziła się natomiast na stosowanie wobec ubezpieczonego polskiego ustawodawstwa w okresie wskazanym w decyzji .

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Stan faktyczny pozostaje bezsporny. 6 września 2019 r. organ rentowy ustalił, iż odwołujący podlega ustawodawstwu n. na podstawie art. 13 ust. 2 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz art. 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w następujących okresach :

- od 14 kwietnia 2015 r. do 13 kwietnia 2016 r.
- od 14 kwietnia 2016 r. do 13 kwietnia 2017 r.
- od 14 kwietnia 2017 r. do 13 kwietnia 2018 r.
- od 14 kwietnia 2018 r. do 13 kwietnia 2019 r.
- od 14 kwietnia 2019 r. do 13 kwietnia 2020 r.

Ustalenia dokonano na podstawie przedłożonych przez odwołującego się rachunków za okres od 14 kwietnia 2015 r. W wyniku analizy tych dokumentów organ rentowy ustalił, że odwołujący się znaczną część dochodu osiąga z pracy na terenie N.. Usługi wykonywane w Polsce mają charakter marginalny. 14 stycznia 2020 r. wpłynęło pismo ubezpieczonego, który zwrócił się o ponowne rozpatrzenie sprawy. Oświadczył, że czynności wykonywane były przez podwykonawców, gdyż sam przebywał na zasiłku. Pismem z dnia 28 lutego 2020 t. odwołujący się został poinformowany, że n. instytucja ubezpieczeniowa nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego przez organ 6 września 2019 r. ustawodawstwa , co powoduje , że ustalenia te są ostateczne. Odwołujący został też poinformowany , że jeżeli nie zgadza się ze stanowiskiem organu może wnioskować o wydanie decyzji administracyjnej. Jednocześnie poinformowano go, że może wystąpić z wnioskiem na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 o zawarcie porozumienia wyjątkowego na podstawie art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 . Wniosek ten został przekazany drogą elektroniczną do instytucji n.Oddział ZUS w K. zwrócił się do odwołującego o udzielenie dodatkowych informacji, na prośbę n.instytucji ubezpieczeniowej . Następnie 23 marca 2021r. n. instytucja ubezpieczeniowa drogą elektroniczną udzieliła odpowiedzi na złożony wniosek o zawarcie porozumienia tymczasowego , wyraziła zgodę, aby odwołujący podlegał ustawodawstwu polskiemu od 14 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r.. N. instytucja ubezpieczeniowa nie zgodziła się natomiast na stosowanie polskiego ustawodawstwa w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 13 kwietnia 2020 r., wobec czego (...) Oddział w K. , pismem z dnia 1 kwietnia 2021r. poinformował o tym odwołującego się .

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. Procedura uzgodnień pomiędzy polską (ZUS) , a n. instytucją ubezpieczeniową co do podlegania ubezpieczonego określonego ustawodawstwu została wyczerpana. N. instytucja ubezpieczeniowa w ciągu 2 miesięcy od przesłania jej ustalonego przez ZUS w dniu 6 września 2019 r. właściwego dla ubezpieczonego ustawodawstwa nie wniosła zastrzeżeń. Tym samym ustalenie organu rentowego stało się ostateczne (art. 16 ust. 3 rozporządzenia) . O powyższym ubezpieczony został poinformowany przez ZUS pismem z dnia 28 lutego 2020 r. , w którym pouczone go , że może wystąpić z wnioskiem o zawarcie porozumienia wyjątkowego bądź - jeżeli nie zgadza się ze stanowiskiem ZUS – wnioskować o wydanie decyzji administracyjnej (pismo k. 50 akt ZUS) . Ubezpieczony skorzystał z pierwszej możliwości to jest zwrócenia się w trybie art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. o zawarcie porozumienia wyjątkowego . Obecnie wydaje się natomiast kwestionować ustalenia organu rentowego dokonane w ramach procedury określonej w art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 . Przepis ten stanowi, iż

1.Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

2. Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu.

3. Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

4. W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego.

W realiach niniejszej sprawy nie było wątpliwości („ braku pewności „) co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa (w rozumieniu art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego) pomiędzy polską, a n.instytucją ubezpieczeniową, o czym jednoznacznie świadczy fakt braku złożenia przez drugi z tych podmiotów uwag do ustalonego przez pozwanego dla ubezpieczonego właściwego ustawodawstwa we wskazanym dwumiesięcznym terminie (patrz powiadomienie przez ZUS n. D. R. B. k. 35- 39 akt ZUS) . W takich okolicznościach sąd nie jest władny ponownie badać i weryfikować stanowiska zajętego w ramach przedmiotowej procedury przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego (w istocie braku złożenia zastrzeżeń do od ustalonego przez polski organ rentowy właściwego dla ubezpieczonego ustawodawstwa) przez n. instytucję ubezpieczeniową. Jak wskazano w postanowieniu z dnia 2 lutego 2022r. II USK 56/21 „ ... W razie przeprowadzenia trybu konsultacyjnego z art. 16 rozporządzenia wykonawczego ostateczne określenie ustawodawstwa właściwego jest wiążące dla wszystkich zainteresowanych państw członkowskich, a jedyna możliwość jego wzruszenia polega na zawarciu porozumienia między zainteresowanymi instytucjami państw członkowskich co do tego, że sytuacja danej osoby do celów stosowania rozporządzenia podstawowego i rozporządzenia wykonawczego jest inna, niż wynikałoby to z wydanego dokumentu (art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego). W takim przypadku dokument o ustaleniu ustawodawstwa właściwego, wydany w trybie art. 16 rozporządzenia wykonawczego, o charakterze ostatecznym, może być wycofany (uznany za nieważny) przez instytucję, która go wydała, po wspólnym porozumieniu instytucji państw członkowskich (art. 5 in fine rozporządzenia wykonawczego), co umożliwia wydanie w jego miejsce (przez instytucję miejsca zamieszkania) kolejnego dokumentu ustalającego ustawodawstwo właściwe, uwzględniającego to wspólne porozumienie. W uzasadnieniu tegoż orzeczenie przywołano wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r. II UK 333/12 i 11 września 2014 r. II UK 587/13 gdzie sąd ten zauważył , że zarówno ZUS jak i sąd ubezpieczeń społecznych są pozbawione kompetencji do samodzielnej oceny stosunku prawnego stanowiącego tytułu ubezpieczenia w innym państwie członkowskim wobec osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa . W okolicznościach niniejszej sprawy ZUS (po wyczerpaniu trybu porozumienia wyjątkowego - stosownie do treści art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r.) zweryfikował wcześniejsze ustalenie

